

ogsaa dem aflægge Regnskab efter Politimesterens Begæring o. s. v. Stillingen er jo bitterlig den, at i vore Forbrugsforeninger vil i Reglen ingen kunne blive braget, og at disse Foreninger skaffe Penge til mange Smaafolk, som de ellers aldrig vilde faa. De narre ingen, hverken opad eller nedad, om jeg saa maa sige. Det er ogsaa betegnende, at i de første Aaringer, da Brugforeningerne kom frem, turde de store Grossister ikke handle med dem. Nu derimod er der ingen, de hellere ville handle med, fordi der intet andet Sted er, hvorfra de faa deres Penge saa sikkert som derfra. Over Maanedsdag kommer der kontant Afregning, og den strider saa at sige aldrig over. Et æret Medlem udtalte sin Forundring over, at de, der i sin Tid havde rejst en saadan Storm imod Stores, ikke gif den samme Vej imod Forbrugsforeningerne. Det forekommer mig ret naturligt, at man ikke har gjort det; i alt Fald har jeg talt med ikke saa handlende, der selv have erkendt den store og væsentlige Forstel paa disse to Retninger i Forretningsvirksomheden, idet Storesvirksomheden særlig var lagt an paa, saaledes som det ogsaa kom frem, at Udbyttet skulde følge Kapitalen, medens det omvendte var Tilfældet med Forbrugsforeningerne, det, der holder dem oppe, og det gode, der er ved dem, er, at Udbyttet følger Forbruget; i samme Grad som man køber, i samme Grad faar man Udbytte. Jeg er derfor enig med de ærede Medlemmer, som her have udtalt sig for, at der ikke maa lægges hemmende Bånd paa Forbrugsforeningerne ud over de bestaaende. Og det forekommer mig ogsaa med de Ytringer for Die, som den højt ærede Minister fremkom med, at der vil være fornudden Kontrol og Tilsyn med dem. De skulle fra Begyndelsen af opgive Medlemsantallet, og hvis det er en blandet Forening, skal den løse Næringsbevis og Ret til Brændevinsudskænkning, hvis man vil have det; saa de ere i det hele taget underkastede tilstrækkeligt Tilsyn fra Offentlighedens Side. Med Hensyn til Spørgsmaalet om Ministerens Ret til at gøre Undtagelser fra Lovforslaget, gør det mig næsten ondt, at jeg har faaet Ordet efter Ministeren. Jeg vilde ellers særlig have paatalt, at jeg var uenig med de mange, der have udtalt sig imod denne Undtagelsesret. Det staar nemlig for mig saaledes — og det gælder efter min Formening saa at sige al Lovgivning — at Love kan man lave saa klare, saa sikre, saa bestemte, man vil, saa vil det alligevel vise sig, naar de komme ud i Livet, at det er nødvendigt at søge en

Mængde forklarende Bestemmelser til, og jeg kan ikke komme bort fra, at disse Bestemmelser i Reglen naturligt maa komme fra Ministeriet. Jeg er altsaa i al Almindelighed af den Opfattelse, at i et konstitutionelt Land bør det være saa, at ikke saa faa Ting endda paa de forskellige Omraader maa afgøres af Ministeren, som tydeliggør og supplerer Lovgivningsmagten. Jeg er ganske vist bleven noget mere betænkelig, særlig for dette Lovforslags Bedkommende, ved at høre Ministerens Udtalelser nu, naar han selv gjorde gældende, at netop det, at der er saa mange Undtagelsesbestemmelser, maa være et Led i Bestyttelseslovgivningen; thi jeg havde rigtignok ikke tænkt mig, at det særlig skulde gaa i den Retning. Jeg havde ment, at det, der betinger den Slags Undtagelser i et frit styret Land, er det, at Loven ellers ikke kan komme til at træde frem paa en naturlig Maade i Livet, saaledes som den er givet fra Lovgivningsmyndighedens Side, men selvfølgelig ogsaa under den Forudsætning — den have vi desværre ikke kendt her i Landet i mange Aar —, at Regeringen er et Udtryk for Folket. — Med Hensyn til Aflæggelsen af Jagtprøver er jeg enig med de Herrer, der have udtalt sig imod dem. Der blev af det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgfreds (Scharling) talt om, at det var ret urimeligt, naar en anden tidligere, æret Taler i Anledning af denne Forordning om en Eksamen, Aflæggelse af en Prøve havde peget paa, at det ogsaa maatte komme dertil, at man skulde have Prøver for Landbrugets Bedkommende. Jeg tror, at det i den Henseende kunde være ret rimeligt at have en saadan Prøve, hvis man skal have hele den Række af de mange Prøver, som vi have og saa flere og flere af Aar for Aar. Det er ikke saaledes, som det ærede Medlem udtalte, at de, der drive en Bøndegaard eller Landbrug, ere oplærte dertil gennem praktisk Arbejde. Nej, der er mange, der drive en Gaard, der slet ikke have gennemgaaet saadant et Arbejde, ja, og heller ikke, saaledes som den ærede Minister antydede, være i Stand til at aflægge en saadan praktisk Prøve, som her er Tale om; det maatte jo være en Prøve, bestaaende bl. a. i at kunne pløje, og jeg vil tilføje, ogsaa i at kunne stille Pløven ad og sætte den sammen igen, saa den kan gaa godt. Men skal man sætte dette som Norm, vil ganske sikkert mangen en Landmand blive studt ud af Betragtning. Betingelsen for at blive Landmand er jo ofte kun Evnen til at kunne købe en Gaard, og naar man ser den Maade, hvorpaa saadanne Folk drive en Gaard, er der jo paa mange Maader talrige Vidnesbyrd om, at det ikke er heldigt,